

Bruxelles, 24 mai 2018
(OR. en)

**Dosar interinstituțional:
2018/0127 (NLE)**

**9246/18
ADD 1**

**EDUC 201
JEUN 66
SOC 299**

PROPUNERE

Sursă:	Secretar general al Comisiei Europene, sub semnătura dlui Jordi AYET PUIGARNAU, director
Data primirii:	22 mai 2018
Destinatar:	DI Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Secretarul General al Consiliului Uniunii Europene
Nr. doc. Csie:	COM(2018) 271 annex
Subiect:	ANEXĂ la Recomandarea Consiliului privind sisteme de înaltă calitate de educație și îngrijire a copiilor preșcolari

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul COM(2018) 271 annex

Anexă: COM(2018) 271 annex

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 22.5.2018
COM(2018) 271 final

ANNEX

ANEXĂ

la

Recomandarea Consiliului

privind sisteme de înaltă calitate de educație și îngrijire a copiilor preșcolari

{SWD(2018) 173 final}

ANEXĂ
CADRU DE CALITATE PENTRU
EDUCAȚIA ȘI ÎNGRIJIREA COPIILOR PREȘCOLARI

Copiii au dreptul la servicii de educație și de îngrijire a copiilor preșcolari de calitate și accesibile din punct de vedere financiar¹.

Pilonul european al drepturilor sociale

Învățarea și educația încep de la naștere, iar primii ani sunt cei mai formatori din viața copiilor, întrucât în această perioadă se pun bazele dezvoltării lor pe tot parcursul vieții. Prezentul cadru de calitate oferă principii-cheie și o abordare europeană în materie de sisteme de înaltă calitate de educație și îngrijire a copiilor preșcolari, bazate pe bunele practici din statele membre ale UE și pe cercetarea de vârf. Cadrul include zece declarații de calitate, structurate în jurul a cinci domenii mai largi legate de calitate: accesul, forța de muncă, programa de învățământ, monitorizarea și evaluarea, precum și guvernanta și finanțarea. Cele zece declarații de calitate descriu principalele caracteristici ale unor servicii de înaltă calitate, astfel cum au fost identificate în practică. Cadrul de calitate reprezintă un instrument de guvernanta al cărui scop este de a furniza orientări pentru dezvoltarea și sprijinirea sistemelor de educație și îngrijire a copiilor preșcolari. Pentru a permite autoevaluarea și continuarea reflecției, acesta furnizează, de asemenea, o listă de indicatori care pot fi utilizați la nivel național, regional sau local.

Principalul obiectiv al cadrului este de a asigura educație și îngrijire de bună calitate pentru toți copiii preșcolari, iar elaborarea sa se bazează pe următoarele principii:

- serviciile de înaltă calitate sunt cruciale pentru promovarea dezvoltării și a învățării la copii și, pe termen lung, pentru îmbunătățirea șanselor lor educaționale;
- participarea părinților în calitate de parteneri la aceste servicii este esențială - familia este locul cel mai important pentru creșterea și dezvoltarea copiilor, iar părinții (sau tutorii) sunt responsabili pentru bunăstarea, sănătatea și dezvoltarea fiecărui copil;
- serviciile de educație și îngrijire a copiilor preșcolari trebuie să fie centrate pe copii, să determine participarea activă a acestora și să țină seama de opiniile lor.

¹ https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_ro

CADRUL DE CALITATE AL UE PENTRU EDUCAȚIA ȘI ÎNGRIJIREA COPIILOR PREȘCOLARI

ACCESUL tuturor copiilor la servicii de calitate de educație și îngrijire a copiilor preșcolari contribuie la dezvoltarea lor sănătoasă, la succesul lor educațional și la reducerea inegalităților sociale și a decalajului de competențe dintre copii provenind din medii socioeconomice diferite. De asemenea, accesul echitabil este esențial pentru a garanta că părinții, în special femeile, beneficiază de flexibilitatea necesară pentru a se (re)integra pe piața forței de muncă.

Declarații de calitate:

1. Servicii disponibile și accesibile din punct de vedere financiar pentru toate familiile și pentru copiii lor.

Dreptul legal universal la servicii de educație și îngrijire a copiilor preșcolari oferă o bază solidă pentru includerea tuturor copiilor. Datele privind populația și sondajele realizate în rândul părinților cu privire la cererea de locuri în structurile de educație și îngrijire a copiilor preșcolari pot servi drept bază pentru estimarea altor necesități și ajustarea capacității.

Este necesar să se elimine barierele care pot împiedica participarea familiilor și a copiilor. Acest lucru poate fi realizat, printre altele, prin adaptarea taxelor prevăzute pentru educația și îngrijirea copiilor preșcolari, pentru a permite și accesul gospodăriilor cu venituri reduse. De asemenea, s-a dovedit că flexibilitatea orarului și alte aranjamente de acest gen pot favoriza participarea, în special în cazul copiilor ale căror mame lucrează sau al copiilor aparținând unor minorități sau grupuri defavorizate.

Distribuirea serviciilor în mod echitabil între zonele urbane și rurale, între cartierele prospere și cele sărace și între regiuni poate îmbunătăți accesul grupurilor defavorizate ale societății. Potrivit rapoartelor, disponibilitatea și accesibilitatea din punct de vedere financiar a unor servicii de înaltă calitate în cartierele în care locuiesc familii sărace, minorități etnice sau familii de migranți reprezintă elementele cu cel mai mare impact asupra sprijinirii echității și a incluziunii sociale.

2. Servicii care încurajează participarea, consolidează incluziunea socială și acceptă necondiționat diversitatea.

Structurile de educație și îngrijire a copiilor preșcolari pot încuraja în mod activ participarea prin implicarea părinților, a familiilor și a îngrijitorilor în procesele decizionale (de exemplu, în cadrul unor comitete de părinți). Implicarea familiilor - în special a femeilor și a familiilor defavorizate, a celor aparținând unor minorități sau a familiilor de migranți - prin intermediul unor inițiative specifice le permite acestora să își exprime necesitățile, iar serviciilor să ia în considerare aceste necesități atunci când își adaptează oferta la exigențele comunităților locale.

Ar putea fi încurajată recrutarea de personal din cadrul unor grupuri marginalizate, de migranți sau minoritare, întrucât s-a demonstrat că prezența, în structurile de educație și îngrijire a copiilor preșcolari, a unui personal care reflectă diversitatea comunității este benefică.

Crearea unui mediu primitor pentru copii, care să le valorifice limbile pe care le vorbesc și mediul cultural din care provin, contribuie la dezvoltarea sentimentului lor de apartenență. De asemenea, o dezvoltare profesională continuă adecvată pregătește personalul pentru buna primire și sprijinirea copiilor bilingvi.

Structurile de educație și îngrijire a copiilor preșcolari pot dezvolta bunele practici în cadrul familiilor în vederea unei tranziții fără probleme de la mediul de acasă la cel din aceste structuri și pot favoriza niveluri ridicate de participare a părinților, prin organizarea unor inițiative specifice.

PERSONALUL reprezintă factorul cel mai important din perspectiva rezultatelor în materie de bunăstare, de învățare și de dezvoltare pe care le pot obține copiii. Prin urmare, condițiile de lucru și dezvoltarea profesională a personalului sunt considerate componente esențiale ale calității.

Declarații de calitate:

3. Personal competent care beneficiază de formare inițială și continuă pentru a-și putea îndeplini rolul profesional

Sistemele eficace de educație și îngrijire a copiilor preșcolari au în vedere creșterea statutului profesional al personalului, care este recunoscut pe scară largă ca fiind un factor esențial de calitate, prin creșterea nivelurilor de calificare, oferindu-le asistenților perspective de carieră flexibile și parcursuri alternative. Acest lucru poate fi realizat prin formarea unui personal pedagogic alcătuit din profesioniști cu calificare profesională completă, specializați în educația copiilor preșcolari la nivelul ISCED 6, pe lângă personalul cu grad de asistent.

Cele mai avansate programe de formare inițială sunt concepute împreună cu practicienii și oferă un bun echilibru între teorie și practică. De asemenea, programele de formare care pregătesc mai bine personalul pentru lucrul în echipă și consolidează competențele de reflecție reprezintă un atu. Aceste programe pot beneficia de pe urma formării personalului pentru a lucra cu grupuri diverse din punct de vedere lingvistic și cultural, alcătuite din copii care provin din familii aparținând unor minorități, din familii de migranți și din familii cu venituri reduse.

Un personal care deține competențele necesare pentru a urmări necesitățile de dezvoltare ale copiilor mici și pentru a depista eventualele probleme legate de dezvoltare poate sprijini mai activ dezvoltarea copiilor. Oportunitățile regulate și adaptate de dezvoltare profesională continuă reprezintă un avantaj pentru toții membrii personalului, inclusiv pentru asistenți și pentru personalul auxiliar.

În ceea ce privește elementele necesare legate de dezvoltarea și psihologia copilului, formarea personalului ar trebui să includă un modul aplicat privind protecția copilului și, mai general, drepturile copilului.

4. Condiții de lucru stimulative, inclusiv o conducere profesionistă care creează oportunități de observare, reflecție, planificare, lucru în echipă și cooperare cu părinții.

Sistemele de educație și îngrijire a copiilor preșcolari care urmăresc să îmbunătățească condițiile de lucru, inclusiv prin niveluri salariale mai adecvate, pot face ca ocuparea forței de muncă în domeniul educației copiilor preșcolari să devină o opțiune mai atractivă pentru un personal cu un nivel mai bun de calificare, care urmărește o carieră reală.

Raportul dintre numărul de adulți și de copii, precum și dimensiunile grupurilor sunt cel mai adecvate atunci când sunt adaptate vârstei și compoziției grupului de copii, deoarece copii mai mici au nevoie de mai multă atenție.

Comunitățile de învățare profesioniste, acolo unde acestea există în cadrul structurilor și între acestea, și-au demonstrat impactul pozitiv datorat faptului că alocă timp și spațiu pentru practicile colegiale și activitatea comună a personalului.

Asigurarea mentoratului și a supravegherii membrilor personalului nou recrutați în cursul perioadei de integrare îi poate ajuta pe aceștia să se conformeze rapid la normele profesionale.

PROGRAMA DE ÎNVĂȚĂMÂNT reprezintă un instrument puternic de ameliorare a bunăstării, dezvoltării și experienței educaționale a copiilor. Un cadru pedagogic larg

stabilește principiile pentru sprijinirea dezvoltării copiilor prin practici educaționale și de îngrijire care răspund intereselor, necesităților și potențialităților copiilor.

Declarații de calitate:

5. **O programă de învățământ bazată pe obiective, valori și abordări pedagogice, care le permite copiilor să își realizeze întregul potențial, pune accentul pe dezvoltarea lor socială, emoțională, cognitivă și fizică și urmărește bunăstarea lor.**

Abordările pedagogice centrate pe copii pot să susțină mai eficient dezvoltarea generală a copiilor, să ofere sprijin pentru strategiile lor de învățare și să promoveze dezvoltarea lor cognitivă și necognitivă, printr-o axare mai sistematică asupra învățării practice, a jocurilor și a interacțiunilor sociale.

Există dovezi solide că o programă de învățământ explicită constituie un avantaj, întrucât poate oferi un cadru coerent pentru îngrijire, educație și socializare, ca parte integrantă a serviciilor de educație și îngrijire a copiilor preșcolari. În mod ideal, acest cadru definește obiective de învățare specifice vârstei, permițând totodată educatorilor să își personalizeze abordarea în funcție de necesitățile individuale ale copiilor, și poate furniza orientări cu privire la crearea unui mediu de învățare de înaltă calitate. Cadrul ia în considerare, în mod corespunzător, includerea disponibilității cărților și a altor materiale tipărite, pentru a favoriza dezvoltarea competențelor de citire și scriere ale copiilor.

Prin promovarea diversității, a egalității și a sensibilității lingvistice, un cadru pedagogic eficace încurajează integrarea migranților și poate favoriza dezvoltarea atât a limbii lor materne, cât și a limbii în care învață.

6. **O programă de învățământ care solicită personalului să colaboreze cu copiii, cu colegii și cu părinții și să reflecteze asupra propriilor practici.**

Programa de învățământ poate contribui la o mai mare implicare a părinților, a părților interesate și a personalului, precum și la asigurarea unui răspuns mai adecvat la necesitățile, interesele și potențialitățile copiilor.

Programa de învățământ poate defini rolurile și procesele personalului în contextul colaborării periodice cu părinții și cu colegii din alte servicii destinate copiilor (inclusiv din sectorul sănătății, al asistenței sociale și al educației).

În măsura posibilităților, programa de învățământ poate furniza orientări pentru a ajuta personalul structurilor de educație și îngrijire a copiilor preșcolari să comunice cu personalul școlilor pentru a asigura tranziția copiilor către școlile primare și/sau grădinițe.

MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA reprezintă factori determinați ai unei calități durabile. Prin indicarea punctelor forte și a punctelor slabe, procesele de monitorizare și de evaluare pot constitui componente importante ale îmbunătățirii calității sistemelor de educație a copiilor preșcolari. Acestea pot furniza sprijin părților interesate și factorilor de decizie în luarea unor inițiative care să răspundă necesităților copiilor, părinților și comunităților locale.

Declarații de calitate:

7. **Monitorizarea și evaluarea furnizează informații la nivelul relevant, local, regional și/sau național, menite să sprijine ameliorarea continuă a calității politicilor și practicilor.**

Informațiile transparente privind serviciile și personalul sau punerea în aplicare a programei de învățământ la nivelul adecvat – național, regional și local – pot contribui la îmbunătățirea calității.

Feedback-ul informativ periodic poate facilita procesul de evaluare a politicilor și prin faptul că permite analizarea modului în care sunt utilizate fondurile publice, a eficacității practicilor și a contextului în care acestea sunt eficace.

Pentru a identifica necesitățile personalului în materie de învățare și pentru a lua deciziile corecte cu privire la modul optim de îmbunătățire a calității serviciilor, este util ca personalul de conducere din cadrul structurilor de educație și îngrijire a copiilor preșcolari să colecteze la timp datele relevante.

8. Monitorizare și evaluare în interesul copilului.

Pentru a proteja drepturile copiilor, ar trebui ca în cadrul sistemului ECEC să fie integrate politici solide în materie de protecție a copilului, cu scopul de a contribui la protecția copiilor împotriva tuturor formelor de violență. Politicile în domeniul protecției copilului ar trebui să acopere patru domenii vaste: (1) politica, (2) factorul uman, (3) procedurile și (4) răspunderea. Mai multe informații cu privire la aceste domenii se găsesc în lucrarea *Child safeguarding standards and how to implement them* (Standarde de protecție a copiilor și modul de punere în aplicare a acestora), publicată de organizația Keeping Children Safe².

Procesele de monitorizare și evaluare pot încuraja cooperarea și participarea activă a tuturor părților interesate. Toți cei interesați de dezvoltarea calității pot contribui la practicile de monitorizare și evaluare și pot beneficia de pe urma acestora.

Dovezile disponibile arată că, prin utilizarea mai multor metode de monitorizare (de exemplu, observarea, documentarea, evaluarea descriptivă a competențelor copiilor) se pot obține informații utile și se pot descrie experiențele și dezvoltarea copiilor, ceea ce contribuie, printre altele, la o tranziție fără probleme către școala primară.

Pot fi create instrumente de monitorizare și proceduri de evaluare participativă, pentru a le permite copiilor să își exprime opiniile și să vorbească explicit despre experiențele lor de învățare și de socializare în cadrul structurilor.

GUVERNANȚA ȘI FINANȚAREA sunt esențiale pentru a permite serviciilor de educație și îngrijire a copiilor preșcolari să își îndeplinească rolul în dezvoltarea personală a copiilor, în reducerea decalajului legat de nivelul de instruire și în promovarea coeziunii sociale. Guvernanța trebuie să facă parte dintr-un sistem cuprinzător de politici publice coerente, care să facă legătura între serviciile de educație și îngrijire a copiilor preșcolari și alte servicii legate de bunăstarea copiilor mici și a familiilor lor.

Declarații de calitate:

9. Părțile interesate au o viziune clară și comună a rolului și a responsabilităților lor și știu că trebuie să colaboreze cu organizații partenere.

Serviciile de educație și îngrijire a copiilor preșcolari ar trebui, în mod ideal, să colaboreze îndeaproape cu toate serviciile destinate copiilor, inclusiv cu serviciile sociale și de sănătate, cu școlile și cu părțile interesate de la nivel local. Astfel de alianțe între agenții s-au dovedit a fi mai eficace în cazul în care sunt reglementate de un cadru de politică coerent, care poate promova în mod proactiv colaborarea și investițiile pe termen lung în cadrul comunităților locale.

S-a demonstrat că implicarea părților interesate este crucială pentru proiectarea și punerea în aplicare a serviciilor de educație și îngrijire a copiilor preșcolari.

² http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/rights_child/standards_child_protection_kcsc_en.pdf

În mod ideal, responsabilitatea pentru toate reglementările privind educația și îngrijirea copiilor preșcolari și pentru finanțare îi poate reveni aceluiași departament.

- 10. Legislația, reglementările și/sau finanțarea sprijină progresele în direcția instituirii unui drept universal la servicii de educație și îngrijire a copiilor preșcolari subvenționate sau finanțate din fonduri publice, iar aceste progrese sunt raportate periodic tuturor părților interesate.**

Îmbunătățirea calității serviciilor pentru toți copiii ar putea fi realizată mai eficient prin crearea progresivă a unui drept legal universal. Poate fi util să se evalueze dacă serviciile de educație și îngrijire a copiilor mici bazate pe piață creează inegalitate în materie de acces sau reduc calitatea pentru copiii defavorizați și, dacă este necesar, să se elaboreze planuri de măsuri corective.

O legătură mai strânsă cu politicile din domeniul forței de muncă, al sănătății și din domeniul social ar constitui, în mod evident, un atu, întrucât aceasta poate promova o redistribuire mai eficientă a resurselor prin direcționarea unor fonduri suplimentare către grupurile și cartierele defavorizate.

